

Ruimte

Jan Prij
redactiesecretaris van
Christen Democratische
Verkenningen

Hoe gaan we om met de beperkte ruimte in Nederland? Dat is het gezamenlijke thema van deze Bestuursforum en van de komende uitgave van Christen Democratische Verkenningen (matdatum 7 oktober). Voor je het weet wordt deze kwestie versmald tot het maken van een rekensom, tot een technocratische verdeel en heers kwestie waarbinnen wordt gepoogd verschillende legitieme aanspraken op de ruimte met elkaar te verenigen. Liefst al polderend om de verschillende gevestigde deelbelangen niet al te zeer tegen de haren in te strijken én onder stevige regie van een landelijke overheid die, rekening houdend met wereldwijde en Europese afspraken, het ruimtelijke speelveld verder inkadert. Het is immers een zaak van het algemeen belang om het zo te doen, zo gaat het verhaal, dat het landschap en de leefomgeving niet verder verrommelen.

Toch heeft het woord 'ruimte'- behalve in samenstellingen als 'kastruimte' en 'woonruimte' waarin het al evenzeer tot bruikbare proporties is gereduceerd -, om met de Nederlandse filosoof Cornelis Verhoeven (1928-2001) te spreken, de klank gehouden van 'vrijheid, ontplooiing, weidse horizonten en brede wieslagen'. Ook waar de omstandigheden vragen om ordening, verkaveling en indeling van de beschikbare ruimte, blijft juist datgene wat typerend is voor haar eigen dimensie, de open hemel boven een dichtbevolkt gebied, een gezamenlijk bezit en een gemeenschappelijk uitzicht. Zij blijft een dimensie die wij niet kunnen invullen, en herinnert ons aan een verte waar wij misschien wel vandaan komen...'

Verskillende bijdragen aan deze CDV roepen die herinnering op aan een verte waar we vandaan komen, niet als een vorm van nostalgie naar tijden van weleer die nooit meer terugkeren, maar vanwege de urgentie om tot een ander ruimte- en cultuurbegrip te komen. Want ook het woord cultuur kent

verschillende betekenislagen. Cultiveren, komt van Latijnse woord *colere*, en dat kan staan voor 'bouwen', 'bewonen', 'verzorgen', 'koesteren' en 'vereren'.

In het cultiveren van de omgeving in termen van bouwen, bewonen en bewerken zijn we behoorlijk sterk geworden. Maar tot het koesteren, liefhebben van de omgeving, van de natuur en de open hemel, laat staan tot het tonen van ontzag zijn we nog maar amper in staat.

Zo tekent Trees van Montfoort aan dat rentmeesterschap wel een heel eenzijdig beeld van de menselijke cultiveringsopdracht geeft. Alleen al vanwege de economische associaties die op zijn minst doen voorkomen dat wij de exclusieve schatbeheerders van de Schepping zijn. Maar, zo schrijft zij, de kroon van de schepping is niet de mens, maar de rustdag, de nog niet door het nuttigheidsdenken bezette plaats. Niet voor niets kunnen in de Schrift ook rivieren en bergen het uitjubelen van dankbaarheid; zij zijn ook partners van het Scheppingswerk met een eigen stem en zeggenschap.

Vanuit de christendemocratische traditie pleit Hein Pieper voor eerherstel van het begrip Bonum Commune, het gemeenschappelijke goede. Waar het algemeen belang de resultante is van een koele afweging van afzonderlijke deelbelangen en voor optimaal renderen, staat het Bonum Commune voor co-existeren, voor gemeenschappelijkheid, voor het hooghouden van het uitzicht dat we met zijn allen delen, een nog niet door het nuttigheidsdenken bezette bestemming. Dat goede samenleven kan alleen tot stand komen als we in staat blijken de Schepping en al wat daarin is, te koesteren en lief te hebben en een eigen plaats te geven. Het gaat niet alleen om bouwen en bewonen, maar verzorgen, koesteren en eren, Niets minder dan deze cultuuromslag is gevraagd in onze omgang met ruimte. •

In deze rubriek bespreken medewerkers van het Wetenschappelijk Instituut bij toerbeurt een actueel thema vanuit christendemocratisch perspectief

Reageren op dit artikel?
jan.prij@wi.cda.nl